

memorii | jurnale | biografii

Juan Reinaldo Sánchez (1942–2015) a fost timp de 17 ani gardă de corp cu responsabilități importante a conducătorului Cubei Fidel Castro (1926–2016). A avut, ca militar, gradul de locotenent-colonel. În 1994 a cerut pensionarea și, ca urmare, a fost arestat și torturat. După eliberarea din închisoare, în 1996, a continuat să fie urmărit de serviciile secrete. A avut opt tentative eșuate de fugă din țară. Abia în 2005 a reușit să ajungă clandestin în SUA, iar în 2014 a publicat, în Franța, această carte de memorii despre viața dublă a lui Fidel Castro.

Axel Gyldén (n. 1968) este reporter internațional la *L'Express*, autorul unei istorii a Braziliei, *Le Roman de Rio* (2007), și coautor al volumului de convorbiri *Limonov* (2011).

**JUAN REINALDO SÁNCHEZ**  
în colaborare cu  
**AXEL GYLDÉN**

VIAȚA  
SECRETĂ  
A LUI **FIDEL**  
**CASTRO**

**17 ANI ÎN INTIMITATEA  
LUI LÍDER MÁXIMO**

Traducere din franceză de DIANA ZOTEA

 **HUMANITAS**  
BUCUREȘTI

Redactor: Oana Bârna  
Coperta: Ioana Nedelcu  
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu  
Corector: Andreea Niță  
DTP: Florina Vasiliu, Dan Dulgheru

Tipărit la Real

Juan Reinaldo Sánchez, Axel Gylgén

*La vie cachée de Fidel Castro*

© Michel Lafon Publishing, 2014

Toate drepturile de traducere, adaptare și reproducere rezervate

© HUMANITAS, 2018, pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Sánchez, Reinaldo Juan

Viața secretă a lui Fidel Castro / Juan Reinaldo Sánchez, Axel Gylgén;

trad. din franceză de Diana Zotea. – București: Humanitas, 2018

ISBN 978-973-50-5834-0

I. Gylgén, Axel

II. Zotea, Diana (trad.)

929

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51

[www.humanitas.ro](http://www.humanitas.ro)

Comenzi online: [www.libhumanitas.ro](http://www.libhumanitas.ro)

Comenzi prin e-mail: [vanzari@libhumanitas.ro](mailto:vanzari@libhumanitas.ro)

Comenzi telefonice: 021/311 23 30

*Mamei, lumina vieții mele,  
model de smerenie și devotament.  
Copiilor mei, Aliette și Ernesto.  
Mamei lor, care, de atâtea ori,  
a îndeplinit și rolul de tată în absența mea.  
Unchiului meu Manuel, acestui „tată“  
care mi-a transmis valori morale extraordinare.  
Bunicilor mei Angela și Crespo,  
îngeri păzitori pe care-i simt mereu alături de mine.  
Nepoților mei, fratelui meu.  
Și tuturor celor care m-au susținut  
în momentele grele.  
Dumnezeu să-i binecuvânteze pe toți.*

Cayo Piedra,  
insula paradiziacă a familiei Castro

Iahtul lui Fidel Castro spintecă apele Mării Caraibelor. Am pornit în larg acum zece minute și câțiva delfini albi ni s-au alăturat deja în valurile de un albastru-petrol ce scaldă coasta meridională a Cubei. Un grup de nouă sau zece cetacee dau târcoale la tribord, foarte aproape de cocă; alt grup ne urmează la babord, la vreo treizeci de metri în spate. Parcă ar fi escorta motorizată a unui șef de stat în vizită oficială...

— Garda este asigurată: poți să mergi să te odihnești, îi spun lui Gabriel Gallegos, arătându-i mulțimea de înotătoare dorsale care despică suprafața apei în mare viteză.

Colegul meu surâde amuzat de glumă. Dar trei minute mai târziu imprevizibilele mamifere schimbă direcția, se îndepărtează și dispar la orizont.

— De-abia au sosit și au și plecat! Ce lipsă de profesionalism... glumește la rândul-i Gabriel.

În ceea ce privește profesionalismul, și eu, și el suntem fără cusur. Amândoi am intrat în serviciul de Securitate Personală al lui *Comandante* cu cincisprezece ani în urmă. În 1977. Or, în Cuba, nimic nu este mai „profi“ și mai bine pus la punct, până la ultimul detaliu, decât protecția șefului statului. Cea mai insignifiantă ieșire în larg a lui Fidel, chiar și o simplă partidă de pescuit sau de vânatoare subacvatică, presupune

mobilizarea unui dispozitiv militar impresionant. Așadar *Aquarama II* – cum se numește iahtul lui Fidel Castro – este în mod sistematic escortat de *Pionera I* și *Pionera II*, două nave de război puternice, de cincizeci și cinci de picioare (17 metri), aproape identice, una din ele având toate dotările medicale necesare pentru a-i oferi ajutor *lui Comandante* în cazul unor probleme de sănătate.

Zece membri ai gărzii apropiate de Fidel, acest corp de elită din care fac și eu parte, sunt repartizați în cele trei ambarcațiuni – pe uscat, suntem repartizați în trei mașini. Toate navele sunt echipate cu mitraliere grele și dotate cu stocuri de grenade, arme Kalașnikov AK-47, muniție, pentru a preîntâmpina orice posibil pericol. Într-adevăr, de la începutul Revoluției cubaneze, Fidel Castro a trăit sub amenințarea atentatelor: CIA a recunoscut că a pus la cale sute, cu otrăvuri, stilouri sau țigări-capcană...

De asemenea, nu prea departe, ceva mai spre larg, e mobilizată o navă de patrulare a pazei de coastă: asigură supravegherea radar, maritimă și aeriană, a zonei. Dispoziția primită: orice vas care se apropie la mai puțin de trei mii marine de *Aquarama II* este interceptat. Aviația cubaneză este și ea pe poziții: la baza aeriană din Santa Clara, la vreo sută de kilometri, un pilot de vânătoare în ținută de luptă este în stare de alertă maximă, gata să sară în avionul său de fabricație sovietică Mig-29, pentru a-și lua zborul în mai puțin de două minute și a ajunge la *Aquarama II* cu viteză supersonică.

Este o zi frumoasă. Nimic ieșit din comun în privința asta: suntem în plină vară, anul de grație 1990, în al treizeci și doilea an de domnie a lui Fidel Alejandro Castro Ruz, acum în vârstă de șazececi și trei de ani. Zidul Berlinului a căzut toamna trecută. Președintele american George Bush se pregătește să

lanseze operațiunea „Furtună în Deșert“: invazia în Irakul condus de Saddam Hussein. Fidel Castro navighează spre insula sa personală și strict secretă, Cayo Piedra, la bordul singurului vapor de lux care există în Republica Cuba, proprietatea lui.

Este o navă elegantă cu cocă albă, cu o lungime de nouăzeci de picioare (27,5 metri). Folosită de la începutul anilor 1970, e o replică mult mai mare a iahtului *Aquarama I*, un vas impresionant, confiscat de la un apropiat al regimului lui Fulgencio Batista – răsturnat, după cum știm, la 1 ianuarie 1959 în urma Revoluției cubaneze în care a luptat Fidel împreună cu vreo șaizeci de *barbudos*, revoluție care izbucnise cu doi ani și jumătate înainte, în maquis-ul din Sierra Maestra. Pe lângă cele două cabine duble, din care una, cea a lui Fidel, e prevăzută cu toaletă privată, vasul are douăsprezece locuri de dormit. Cele șase fotolii din salonul principal pot fi transformate în paturi. În sala pentru comunicații radio se găsesc două cușete. Iar în cabina rezervată echipajului, la proră, se află alte patru. Asemenea oricărui iaht demn de acest nume, *Aquarama II* oferă tot confortul modern: aer condiționat, două băi, WC, televizor, bar.

Deși poartă o minunată patină a timpului, sau are un aer *vintage*, *Aquarama II* poate părea demodată în comparație cu jucăriile rușilor și saudiților recent îmbogățiți, care fac astăzi croaziere în Antile sau în Mediterana. Dar în anii 1970, 1980 și 1990, acest vapor luxos, decorat în întregime cu lemn prețios importat din Angola, nu era cu nimic mai prejos decât navele acostate în porturile din Bahamas sau Saint-Tropez.

La drept vorbind, le este chiar superior, având în vedere ce putere are. Cele patru motoare dăruite lui Fidel Castro de Leonid Brejnev sunt de fapt identice cu ale navelor de



patrulare din marina sovietică. La capacitate maximă, *Aquarama II* poate atinge viteza fenomenală de 42 de noduri, adică 78 de kilometri pe oră! Imbatibil!

În Cuba, nimeni sau aproape nimeni nu știe de existența acestui iaht, acostat într-un mic golf secret și inaccesibil muritorilor de rând, aflat pe coasta de răsărit a celebrului Golf al Porcilor, la aproximativ o sută cincizeci de kilometri sud-est de Havana.

Începând din anii 1960, acolo, în mijlocul unei zone militare, se află portul privat al lui Fidel. Aflat sub atență supraveghere, locul acesta, numit La Caleta del Rosario, adăpostește și una dintre numeroasele lui reședințe secundare, iar într-o clădire-anexă există un mic muzeu personal dedicat trofeelor de pescuit ale lui Fidel.

Pornind din port, sunt necesare patruzeci și cinci de minute pentru a ajunge la Cayo Piedra, insula paradizică a lui *Comandante*. Am parcurs acest drum de sute de ori. De fiecare dată sunt uimit de albastrul cerului, de limpezimea apei, de frumusețea adâncurilor. Aproape de fiecare dată delfinii vin să ne salute, înoată pe lângă noi, apoi pleacă dacă așa le e voia.

Pentru noi, marea distracție este cine-i zărește primul; în acel moment, cineva strigă: *Aquí están!* („Uite-i!“). Adesea, și pelicanii ne urmează de pe coastele Cubei până la Cayo Piedra. Îmi place zborul lor greoi și puțin stângaci. Pentru noi, membri ai elitei militare cubaneze, acest drum de trei sferturi de oră reprezintă un bine-venit moment de recreere, dat fiind că protecția unei personalități exigente, cum este Fidel, necesită o atenție sporită clipă de clipă și nu oferă nici un minut de răgaz.

În timpul călătoriei, *El Jefe* („Șeful“), cum îi spunem între noi, stă de regulă în salonul principal. De obicei se așază în

fotoliul său de director general, din piele neagră, pe care nici o altă ființă umană nu s-a așezat vreodată. În ambianța liniștită a acestei camere de zi, cu un pahar de whisky Chivas Regal *on the rocks* în mână (băutura sa preferată), se afundă în rapoartele de sinteză ale serviciilor de informații, parcurge atent revista presei internaționale pregătită de cabinetul său, analizează minuțios selecția de informații de la agențiile France-Presse, Associated Press, Reuters.

De asemenea, *El Jefe* profită de ocazie pentru a discuta subiecte de actualitate cu José Naranjo, aghiotantul său credincios supranumit „Pepín“, care a petrecut alături de el întreaga sa viață profesională, până când a murit răpus de cancer, în 1995<sup>1</sup>. Desigur, Dalia este și ea aici. Mama a cinci din cei nouă copii ai lui Fidel, Dalia Soto del Valle este femeia care și-a petrecut în secret viața cu el din 1961... dar despre a cărei existență cubanezii nu au aflat decât în anii 2000! În sfârșit, mai este profesorul Eugenio Selman, medicul personal al lui Fidel până în 2010, care se bucură de aprecierea lui *Comandante* nu numai datorită competenței, ci și discuțiilor despre politică. Prima misiune a acestui bărbat elegant, atent și respectat de toată lumea este, în mod evident, aceea de a veghea asupra sănătății șefului. Dar medicul personal al lui Fidel poate oferi mici îngrijiri medicale întregului anturaj al acestuia.

Rareori se află la bord și un invitat – șef de întreprindere sau șef de stat. Dar se poate întâmpla. În acest caz, *El Comandante* își invită oaspetele să-l însoțească pe puntea superioară,

---

1. Atunci a fost înlocuit de Carlos Lage, devenit apoi vicepreședintele Consiliului de Miniștri și al Consiliului de Stat, înainte să fie destituit în 2009. [Notele de subsol numerotate le aparțin autorilor.]

de unde poate admira întreaga panoramă a coastelor cubaneze, în special Golful Porcilor, de unde tocmai am plecat. Pe măsură ce *Aquarama II* se îndepărtează, Fidel, un povestitor fără pereche, îi istorisește invitatului său, la fața locului, momentele tragice ale debarcării în acest golf devenit celebru. Aflați la pupă, îl vedem lansându-se în explicații mărețe, gesticulând și arătând cu degetul diferite locuri ale acestei regiuni mlăștinoase, pline de țăntari. Maestrul îi ține discipolului său o lecție de istorie vie.

— Vedeți acolo, în partea de jos golfului, se află Playa Larga! Iar Playa Girón e la intrarea estică în golf. Chiar aici, la 1:15 fix, pe 17 aprilie 1961, a debarcat contingentul de o mie cinci sute de exilați cubanezi pregătiți de CIA cu scopul de a invada și răsturna sistemul, pentru ca apoi să pună mâna pe țară. Dar aici nimeni nu se predă! Și, după trei zile de rezistență eroică a poporului, invadatorii au trebuit să se replieze la Playa Girón. Și să se predea.

Pusă la cale în timpul președinției lui Dwight Eisenhower și lansată la începutul mandatului lui John F. Kennedy, operațiunea s-a soldat, într-adevăr, cu un fiasco: 1200 de membri ai corpului expediționar au fost luați prizonieri, iar 118 au fost uciși. În tabăra castristă s-au înregistrat 176 de morți și câteva sute de răniți. Pentru Washington, umilința a fost colosală. Pentru prima dată în istoria sa, „imperialismul american“ a înregistrat o înfrângere usturătoare, în timp ce, pe scena internațională, Fidel Castro s-a impus ca un lider incontestabil al Lumii a Treia. De acum înainte, aliatul fățiș al URSS putea trata de la egal la egal cu marile puteri.

Pe puntea superioară copleșită de soare, invitatul îl ascultă cu pietate pe Fidel, incontestabil un actor al Istoriei cu I mare. Captivat, are impresia că re trăiește bătălia în direct. Fără îndoială, oaspetele va păstra toată viața amintirea celor câteva

ore de vacanță petrecute la bordul iahtului lui Fidel Castro. Apoi, cei doi bărbați se întorc în salonul unde se află Dalia și profesorul Eugenio Selman. Dar iată, căpitanul lui *Aquarama II* reduce cantitatea de combustibil și marea capătă culoarea smaraldului: ne apropiem de Cayo Piedra.

\*  
\*   \*

Printr-o ironie a istoriei, Fidel Castro datorează descoperirea acestui loc de vilegiatură invaziei yankee lansate de JFK.

În zilele care au urmat debarcării ratate în Golful Porcilor, în aprilie 1961, Fidel a explorat zona cu pricina, unde a găsit un pescar de-al locului căruia toată lumea îi spunea *el viejo Finalé*. I-a cerut „bătrânului Finalé“ să-i arate împrejurimile. Pescarul cu fața brăzdată l-a îmbarcat imediat pe vasul lui de pescuit și l-a dus până la Cayo Piedra, o mică bijuterie situată la cincisprezece kilometri de coastă, cunoscută doar de localnici. La acea vreme trăia acolo, izolat, numai paznicul farului, care se ocupa de întreținere. Fidel se îndrăgostește imediat de acest loc de o frumusețe sălbatică, desprins parcă din *Robinson Crusoe*. Paznicul a fost rugat să părăsească locul, iar farul a fost scos din funcțiune, apoi demontat.

În Cuba, cuvântul *cayo* desemnează o insulă cu suprafața netedă și nisipoasă, adesea îngustă și lungă. Coastele cubaneze cuprind mii de astfel de insule. Multe dintre ele sunt frecventate astăzi de turiști amatori de scufundări subacvatică. Insula lui Fidel se întinde pe un kilometru și jumătate, având forma unui arc de cerc orientat nord-sud. La est, coasta stâncoasă se deschide spre larg și spre apele adânci albastre-petrol. La vest, ferită de vânt, coasta se deschide spre o plajă cu nisip fin și o mare turcoaz. E un loc paradiziac, înconjurat de fascinante adâncuri marine. Aproape totul a rămas

## Cuprins

1. Cayo Piedra, insula paradiziacă a familiei Castro . . . . .	7
2. Eu, Juan Sánchez, garda de corp a lui Fidel . . . . .	25
3. Dinastia Castro . . . . .	47
4. Escorta, adevărata lui familie . . . . .	71
5. <i>Guerrilleros</i> din toate țările, uniți-vă! . . . . .	96
6. Nicaragua, cealaltă revoluție a lui Fidel. . . . .	117
7. Fidel la Moscova, Sánchez la Stockholm . . . . .	131
8. Clanul lui Raúl. . . . .	140
9. Mania înregistrărilor . . . . .	153
10. Obsesia venezueleană . . . . .	170
11. Fidel și tiranii de operetă. . . . .	180
12. Averele monarhului. . . . .	192
13. La un pas de moarte . . . . .	203
14. Fidel, Angola și arta războiului. . . . .	214
15. „Afacerea Ochoa“ . . . . .	224
16. Închisoarea și... libertatea . . . . .	240

